

PAŃSTWOWA WYŻSZA
SZKOŁA ZAWODOWA
IM. PREZYDENTA
STANISŁAWA WOJCIECHOWSKIEGO
W KALISZU

Dr hab. n. med. Przemysław Biliński, prof. nadzwyczajny PWSZ w Kaliszu
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu;
Wydział Medyczny, Nowy Świat 4, 62-800 Kalisz
tel: 426895010, fax.: 426895011, tel. kom. 723 996 226
email: pj.bilinski@kopernik.lodz.pl

Łódź, 24. 11. 2017 r.

Recenzja pracy doktorskiej mgr Krzysztofa Samolińskiego

pt. „Edukacja na kierunku ratownictwo medyczne i perspektywy kariery zawodowej w opinii ratowników medycznych pracujących w systemie państwowego ratownictwa medycznego w Polsce”

Przedstawiona do recenzji praca doktorska mgr Krzysztofa Samolińskiego została przygotowana pod kierunkiem dr hab. nauk o zdrowiu Adama Fronczaka.

Prezentowana rozprawa doktorska liczy 240 stron, podzielone na 7 głównych rozdziałów: „Wstęp”, „Cel pracy”, „Materiał”, „Metoda”, „Wyniki”, „Dyskusja”, „Wnioski” oraz sekcje dodatkowe piśmiennictwo, streszczenie i aneks (obejmujący spis tabel, rycin oraz załączniki). Wykaz literatury zawiera 58 pozycji piśmiennictwa obejmującego lata 1993-2017. Zamieszczono 52 publikacje autorów polskich.

Celem pracy była ocena przygotowania ratowników medycznych kształconych w różnych programach edukacji do wykonywania zawodu w systemie Państwowego Ratownictwa Medycznego oraz ocena perspektyw ich kariery zawodowej.

W liczącym 24 strony „Wstępie” podano informacje opisujące system Polskiego Ratownictwa Medycznego. Następnie opisano kompetencje ratownika medycznego i pielęgniarki systemu, dyspozytora medycznego oraz obszernie ich kształcenie podyplomowe. Przedstawiono również szczegółowo konstrukcję i organizację jednostek systemu ratownictwa medycznego i systemu powiadamiania ratunkowego. W końcowej

PAŃSTWOWA WYŻSZA
SZKOŁA ZAWODOWA
IM. PREZYDENTA
STANISŁAWA WOJCIECHOWSKIEGO
W KALISZU

części przeprowadzono wnikliwą analizę uwarunkowań funkcjonowania systemu ratownictwa medycznego w Polsce.

W następnym rozdziale zatytułowanym „Cel pracy” opisano podstawowe cele przedstawionej do recenzji rozprawy. Cel główny i 6 celów szczegółowych obrano do kompleksowej oceny przygotowania do wykonywania zawodu, jako efekt procesu kształcenia w różnych systemach edukacji. Postawiono również ambitny cel oceny perspektyw kariery zawodowej i możliwości rozwoju zawodowego ratowników medycznych.

W kolejnych dwóch rozdziałach „Materiał”, „Metoda” przedstawiono konstrukcję badania opisując jego trzy etapy z udziałem łącznie ponad 480 respondentów a także w sposób przejrzysty i zrozumiały jego organizację w tym przeprowadzone badania jakościowe polegające na indywidualnych wywiadach z wykorzystaniem autorskiego kwestionariusza a w trzecim etapie skorzystano z badania ankietowego przy konstrukcji, którego wykorzystano dane zdobyte w etapach pierwszym i drugim.

Szczegółowe wyniki badań i analiz przedstawiono w rozdziale pt. „Wyniki” prezentując je w formie opisowej oraz graficznie na 74 rycinach i wykresach a także używając zestawień w 72 tabelach. Sekcja ta zawiera wyniki odpowiedzi na 17 pytań etapu pierwszego i 22 pytania etapu drugiego a także wyniki ankiety z udziałem 472 respondentów etapu trzeciego badania. Skrupulatnie dokonano analizy statystycznej udzielonych odpowiedzi. Uzyskane wyniki obrazują zagadnienie ważne zarówno z poznawczego punktu widzenia jak i interesujące dla zdrowia publicznego jak i medycyny praktycznej, organizatorów opieki zdrowotnej czy pracodawców, ponieważ wiedza o poziomie wykształcenia ratowników medycznych należy do rzadko ocenianych i opisywanych, a informacje o perspektywach i rozwoju ich kariery zawodowej są w piśmiennictwie krajowym i światowym bardzo skąpe. W polskim piśmiennictwie znalazłem tylko nieliczne opisy ewaluacji procesu kształcenia oraz jedno doniesienie zjazdowe o grupie ratowników dokonujących oceny swoich możliwości rozwoju zawodowego.

W rozdziale „Dyskusja” przeprowadzono omówienie opracowanych wyników badań oraz dokonano ich interpretacji. Sformułowano 8 wniosków, które bezpośrednio wynikają z przedstawionych w rozprawie wyników.

PAŃSTWOWA WYŻSZA
SZKOŁA ZAWODOWA
IM. PREZYDENTA
STANISŁAWA WOJCIECHOWSKIEGO
W KALISZU

Ostatnimi punktami pracy są wykaz cytowanej literatury zawierający 58 pozycji piśmiennictwa, obejmuje starannie wybrane, dawne i aktualne osiągnięcia w dziedzinach związanych z tematem pracy, streszczenie w języku polskim i angielskim. Dołączony do rozprawy aneks obejmuje spis tabel, rycin oraz załączniki – wzory kwestionariuszy ankiet.

Przechodząc do merytorycznego omówienia pracy, edukacja na kierunku ratownictwo medyczne i perspektywy kariery zawodowej w opinii ratowników medycznych pracujących w systemie państwowego ratownictwa medycznego w Polsce należą do jednych z najważniejszych problemów zdrowia publicznego. Zabezpieczenie dużej liczby odpowiednio wykształconej kadry ratowników medycznych jest celem każdego systemu ochrony zdrowia a podjęty przez Doktoranta temat zgłębiający analizę ich kształcenia z próbą ewaluacji pod kątem programowym zasługuje na wyróżnienie. Prac o podobnym charakterze łączących w sobie takie wieloaspektowe podejście z oceną perspektyw kariery zawodowej w obszarze zdrowia publicznego w Polsce nie spotkałem.

Wielkość obserwacji (ponad 480 respondentów) przeprowadzona wg założonych w III etapach kryteriów pozwala Autorowi na przeprowadzenie wiarygodnych analiz i daje możliwość wyciągania w pełni zasadnych wniosków. Mgr Krzysztof Samoliński kompleksowo opisując badanie przy zastosowaniu nowoczesnych metod statystycznej analizy, wykorzystał 2000 symulacji Monte Carlo do obliczania p-wartości. Doktorant użył jej do zobrazowania występujących zależności w tablicach kontyngencji analizy mapy korespondencji z pakietu ca środowiska R czego dokonał z wykorzystaniem programu Excelu oraz pakietu R. Zastosowane metody statystyczne zostały opisane starannie, jasno i rzeczowo.

Należy podkreślić dużą przydatność praktyczną, szczegółowego opisu poszczególnych etapów procesu badawczego. Źródłem są odpowiedzi respondentów obrazujące duże zróżnicowanie wiedzy oraz umiejętności ratowników medycznych, kształconych w różnych systemach tj. szkołach policealnych, dwuletnich studium czy trzyletnich studiów. Niewątpliwą zaletą pracy jest też bardzo dokładna analiza obrazu edukacji grupy zawodowej ratowników medycznych, a także wyodrębnienie i analiza obrazu możliwości i budowania ścieżki kariery zawodowej.

PAŃSTWOWA WYŻSZA
SZKOŁA ZAWODOWA
IM. PREZYDENTA
STANISŁAWA WOJCIECHOWSKIEGO
W KALISZU

Niewątpliwym osiągnięciem Autora jest wykazanie, że pomimo określenia kompetencji ratowników medycznych nadal istnieją duże dysproporcje a system ich edukacji nie został zmodyfikowany. Doktorant wykazuje konieczność standaryzacji procesu kształcenia, co bezpośrednio wynika z przeprowadzonych badań. Jest to pierwsza szacunkowa ocena kształcenia ratowników medycznych w Polsce oraz pierwsza analiza oceniająca możliwości rozwoju zawodowego. Doktorant na podstawie otrzymanych wyników wyciąga kategoriyczny wniosek o konieczności ujednoczenia systemu kształcenia przed dyplomowego i ujednoczenia egzaminu dyplomowego. W pracy potwierdzono także opisywany przez innych autorów brak związku pomiędzy poziomem edukacji a możliwością zaplanowania rozwoju zawodowego w grupie ratowników medycznych. Mgr Krzysztof Samoliński wykazał ponadto brak zależności pomiędzy rodzajem ukończonej uczelni a wysokością wynagrodzenia wśród ratowników medycznych. Wniosek ten ma duże znaczenie praktyczne. Podobnie uzyskana informacja o częstym występowaniu braku umiejętności praktycznych nasuwa oczywisty wniosek o konieczności usprawnienia działań edukacyjnych – wprowadzenie stażu podyplomowego. Doktorant posiłkując się otrzymanymi wynikami słusznie wyciąga wniosek o istniejącej potrzebie budowania możliwości rozwoju zawodowego i ścieżki kariery, wprowadzenia systemu gradacji stopni uzależnionego od długości stażu pracy oraz odbytych szkoleń i kursów. Dla tej grupy zawodowej nie bez znaczenia, zatem są także perspektywy zawodowe dające dodatkową motywację do doskonalenia zawodowego. Uzyskane wyniki badań Autor przedstawił w sposób łatwy do percepcji, poprawnym językiem i w ładnej szacie graficznej. Wnioski są zgodne z uzyskanymi wynikami badań.

Nie ustrzegł się jednak Autor pewnej niejednorodności oznaczeń. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na pewne niedostatki i braki w przedstawionej rozprawie. Pewne zastrzeżenia budzi mało wyczerpujące porównanie systemu kształcenia ratowników medycznych w Polsce i innych rozwiniętych krajach Europy czy świata.

PAŃSTWOWA WYŻSZA
SZKOŁA ZAWODOWA
IM. PREZYDENTA
STANISŁAWA WOJCIECHOWSKIEGO
W KALISZU

Podobna uwaga dotyczy zamiennego stosowania pełnych nazw i ich skrótów czy używania własnych skrótów wobec oczywistej możliwości stosowania powszechnie dostępnych i obowiązujących. Tabele nr 2, nr 3 i tabela nr 4 winne zawierać ogólnopolski system skrótów nazw województw, a nie własny stworzony przez doktoranta.

1. Dolnośląskie - DŚL
2. Kujawsko-pomorskie - K-P
3. Lubelskie - LBL
4. Lubuskie - LBU
5. Łódzkie - ŁDZ
6. Mazowieckie - MAZ
7. Małopolskie - MŁP
8. Opolskie - OPO
9. Podlaskie - PDL
10. Podkarpackie - PKR
11. Pomorskie - POM
12. Śląskie - ŚL
13. Świętokrzyskie - ŚW
14. Wielkopolskie - WLKP
15. Warmińsko-mazurskie - W-M
16. Zachodniopomorskie - ZPM

Na stronie 29: Autor podaje pełną nazwę placówki medycznej Szpital im. Jana Pawła, a przy Szpitalu Bielańskim niekonsekwentnie pomija, iż jest im. Ks. Jerzego Popiełuszki. Z kolei Szpital Kliniczny Dzieciątka Jezus to właściwa nazwa, a nie im. Dzieciątka Jezus. Doktorant powinien też ustalić czy pisze nazwę szpitala z dużej litery, czy z małej i następnie powinien to czynić konsekwentnie.

PAŃSTWOWA WYŻSZA
SZKOŁA ZAWODOWA
IM. PREZYDENTA
STANISŁAWA WOJCIECHOWSKIEGO
W KALISZU

Na stronie 11: pod tabelą 1- piszemy razem „nieistotnych” dla pracy w Państwowym Ratownictwie Medycznym (PRM).

Na stronie 15: w ostatnim wierszu powinno być „zatrzymania”.

Na stronie 21: autor dopuścił się pominięcia słowa „operacyjnych”.

Na stronie 22: wiersz 1 zawiera błąd - zamiast „ilość godzin” winno być „liczba godzin”. Doktorant winien ustalić czy Państwowe Ratownictwo Medyczne pisze z dużej litery, a jeśli tak to konsekwentnie stosować powinien tę zasadę w całej pracy. W dalszej części strony 22 w trzecim akapicie mało przejrzyście Autor dokonuje analizy stanu psychicznego pracowników PRM, bowiem nie do końca jest jasne czy ratownik medyczny narażony jest na stres przez pacjentów czy administrację a dane na temat doceniania pracownika pomieszane ze stresorami.

Na stronie 25: w celach szczegółowych pracy, wydaje się brakować jednego ważnego punktu dotyczącego chorych, bo przecież bez nich ratownik medyczny nie miałby zajęcia a zatem kształcenie jak i późniejsza jego praca zawodowa winna być na nich zogniskowana. Odzwierciedlenie takiego celu we wnioskach pracy podniosło by jej wartość.

Pomimo bardzo szczegółowych danych procentowy rozkład wieku respondentów na poszczególne kategorie powinien zakładać przedziały przynajmniej 5 letnie, inaczej otrzymujemy wyniki, które pod tym kątem niczego nie dyskryminują.

Podsumowując stwierdzam, że praca doktorska mgr Krzysztofa Samolińskiego świadczy o bardzo dobrym przygotowaniu Autora do prowadzenia pracy naukowej, dobrze świadczy o kwalifikacjach badawczych Doktoranta, jest bardzo obszerna i zawiera wszystkie potrzebne elementy. Zastosowane zasady i metody prowadzonych badań są zasadne i prawidłowe metodologicznie, co oczywiście nie znaczy, że nie mają ograniczeń.

Moim zdaniem rozprawa mgr Krzysztofa Samolińskiego pt. „Edukacja na kierunku ratownictwo medyczne i perspektywy kariery zawodowej w opinii ratowników medycznych pracujących w systemie państwowego ratownictwa medycznego w Polsce” spełnia wymogi stawiane pracom doktorskim, uważam ją za pracę wartościową a autor posiada wiedzę

PAŃSTWOWA WYŻSZA
SZKOŁA ZAWODOWA
IM. PREZYDENTA
STANISŁAWA WOJCIECHOWSKIEGO
W KALISZU

w dziedzinie obejmującej prezentowaną pracę oraz umiejętności prezentacji naukowej, analizy i właściwego formułowania wniosków.

Wnoszę, więc o dopuszczenie mgr Krzysztofa Samolińskiego na tej podstawie do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Wnioskuje także o wyróżnienie omówionej rozprawy doktorskiej z następujących powodów:

1. Analiza objęta tematem pracy doktorskiej jest oparta na stosunkowo dużym materiale, została przeprowadzona bardzo starannie, kompetentnie, z dużym nakładem pracy.
2. Wyniki badań zawierają element nowatorski – ocenę częstości występowania w Polsce. Praca ta, moim zdaniem, spełnia warunki do opublikowania jej w zagranicznym czasopiśmie anglojęzycznym o wysokim standardzie naukowym.
3. Wnioski z pracy mają aspekt praktyczny – umożliwiają dokonanie koniecznych zmian, co wpłynie na poprawę zdrowia i życia obywateli.

